

Rahat kuin pankissa

Vaalituen antaminen poliitikoille on kuin panisi rahaa pankkiin. Aikanaan kaikki tulee takaisin, koska tuen saajat potevat huonoa omaatuntoa ja palauttavat mitä tahansa – varmuuden vuoksi jopa enemmän kuin ovat saaneet.

Tämä rulljanssi on nyt parhaimmillaan. Vaalitukirahaa tulvii ovista ja ikkunoista takaisin Nova Groupin konkurssipesään ja varmaan muuallekin. Jos Arto Merisalo, Tapani Yli-Saunamäki ja kumppanit olisivat sijoittaneet kaikki rahansa yhtä viisaasti, firma olisi varmaan jo New Yorkin pörssissä eikä konkurssissa.

Kun on alkuun päästy, rahan roiske ei varmasti lopu tähän. Ensimmäiset pari vuotta on selvitelty lähinnä vuoden 2007 eduskuntavaalien rahoitusta, mutta nyt revitään auki myös vuoden 2006 presidentinvaaleja. Enemmän tai vähemmän salaisia rahoja näyttää löytyvän joka vaaleista, joten pikapuoliin jouduttaneen pohtimaan myös sitä, kuka osti Urho Kekkoselle sen kuuluisan ratkaisevan äänen vuoden 1956 presidentinvaaleissa, ja paljonko se maksoi. Entäs sitten yli sadan vuoden takaiset Suomen ensimmäiset eduskuntavaalit? Mikä oli siihen aikaan punaisen viivan hinta, ja mahtoiko Nova Groupilla jo silloin olla sormensa pelissä? Jos noin kaukaa ruvetaan maksamaan tukia takaisin, niille on kertynyt korkoakin jo muutama paali.

Valtakunnan johtava ilonpilaaja, eduskunnan puhemies Sauli Niinistö – joka itsekin on palauttanut apurahoja – ehdottelee kuitenkin nyt, että vaalitet pitäisi ilmoittaa reaaliajassa kaikelle kansalle. Siis poliitikkojen tukiyhdistysten pankkitilit leväytettäisiin avoimeksi internettiin kaiken kansan ihailtaviksi.

Ajatus on varmaan kaunis, mutta se veisi jännityksen koko vaalirahoituksesta. Mistä sitten lehdet kirjoittelisivat viikko toisensa perään, jos kaikki vaaliraha olisi näkössä heti liikahtaessaan?

Jos nyt kuitenkin tällaiseen systeemiin lähdetään, ei kannata pysähtyä pelkästään näyttämään tilejä. Kyllä äänestäjien pitää päästä myös käyttämään niitä. Teknisesti se lienee yhtä helppoa kuin tilien näyttäminenkin: jokainen joka todistetusti on äänestänyt poliitikkoa, saa käyttöoikeuden hänen tiliinsä. Silloin ei kenenkään tarvitse kadehtia toistaan, vaan jokainen hyötyy vaalirahoituksesta. Rahojen maksajankaan ei tarvitse ujostella julkisuutta, koska hän saa firmalleen tai aatteelleen maksettua mainontaa paitsi poliitikkojen, myös äänestäjien keskuudessa.

Toinen mahdollisuus parantaa politiikan läpinäkyvyyttä on se, että äänestäjät päästetään seuraamaan edustajiensa käyttäytymistä, eli sitä vaikuttaako vaalituki mitenkään. Eduskunnassa valvonta melkein pelaakin, kun täysistunnot aiotaan lähiaikoina lähettää suorana lähetyksenä internetissä. Vielä paremmin avoimuus toteutuu, jos poliitikkojen koteihinkin asennetaan valvontakamerat, joista äänestäjät voivat seurata tapahtumien kulkua tosiaikaisesti. Taso olisi luultavasti suunnilleen samaa kuin nykyisissä tositelevisioissa, joten katsojia varmasti riittäisi.

